

מקורות התורה

2 - הלכה למשה מסיני - תורה שבעל פה

מכללת מבשרת ירושלים

1. רבי ישמעאל אומר: כללות נאמרו בסיני ופרטות באהל מועד, ורבי עקיבא אומר: כללות ופרטות נאמרו בסיני, ונשנו באהל מועד, ונשתלשו בערבות מואב

חגיגה ו:

- We saw this source in sheet 1. Does it relate to Torah Shebichtav or TSBP or both?

A] Sources in Chazal that Moshe received every detail at Sinai

2. וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה עֲלֶה אֵלַי הִקְרָה וְהִזַּח־שָׁם וְאֶתְנָה לְךָ אֶת־לַחַת הָאֶבֶן וְהִתְנַרְהָ וְהִמְצִיָּה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרְתָם

שמות כ"ג

3. ואמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בן לקיש: מאי דכתיב ואתנה לך את לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם? לחות - אלו עשרת הדברות, תורה - זה מקרא, והמצוה - זו משנה, אשר כתבתי - אלו נביאים וכתובים, להורותם - זה תלמוד מלמד שכולם נתנו למשה מסיני

ברכות ה.

4. ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב (דברים ט') ועליהם ככל הדברים אשר דבר ה' עמכם בהר - מלמד שהראהו הקדוש ברוך הוא למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, ומה שהסופרים עתידין לחדש ...

מגילה יט:

5. רבי יהושע בן לוי אמר: מקרא משנה תלמוד ואגדה אפילו מה שתלמיד וותיק עתיד להורות לפני רבו כבר נאמר למשה בסיני. מה טעם? יש דבר שיאמ' ראה זה חדש הוא וגו', משיבו חבירו ואומר לו כבר היה לעולמים

תלמוד ירושלמי פאה פרק ב דף יז טור א/ה"ד

- How are we to understand that Moshe received the whole of Chumash and Nach? Can Chazal be suggesting that Moshe knew the entire Chumash at Sinai (albeit in oral form - see last sheet). If so why did he send out the spies!?!?

6. ומי כתבן? משה כתב ספרו ופרשת בלעם ואיוב; יהושע כתב ספרו ושמונה פסוקים שבתורה; שמואל כתב ספרו ושופטים ורות; דוד כתב ספר תהלים

בבא בתרא יד:

- The Talmud was not compiled until around 500 CE (1800 years after Sinai). Are we to understand that Moshe received the actual wording of the Talmud, with all of its later historical and linguistic references and simply passed this down through the generations?
- Is there such a thing as Chiddush? Are we 'writing the script' or 'reading from it'. Look again at source 4. Is there a tension in the source as to the nature of 'Chiddush'? How might it be resolved?

B] Sources in Chazal that Moshe did NOT receive every detail at Sinai

7. ויתן אל משה (שמות לא:יח) אמר ר' אבהו כל מ' יום שעשה משה למעלה היה למד תורה ושוכח. א"ל רבון העולם יש לי מ' יום ואיני יודע דבר! מה עשה הקדוש ברוך הוא? משהשלים מ' יום נתן לו הקדוש ברוך הוא את התורה מתנה שנאמר ויתן אל משה. וכי כל התורה למד משה!! כתיב בתורה (איוב יא:ט) אֶרְכָּה מֵאָרֶץ מִדְּבָר וְרַחֲבָה מִנִּיגַם, ולא רבעים יום למדה משה!! **אלא כללים למדהו הקב"ה למשה**

שמות רבה פרשה מאו:

8. ועוד לפי שאי אפשר שתהיה תורת השם יתברך שלמה באופן שתספיק בכל הזמנים. לפי שהפרטים המתחדשים תמיד בעיני האנשים, במשפטים והדברים הנפעלים הם רבים מאד משיכללם ספר, על כן נתנו למשה בסיני על פה דרכים כוללים נרמזו בתורה בקצרה, כדי שעל ידם יוציאו החכמים שבכל דור ודור הפרטים המתחדשים

ספר העיקרים מאמר ג פרק כג

- How are we to resolve the contradiction - did Moshe receive all the details or just the principles?

CJ Resolution 1: Actual and Potential Torah and the Derashot

9. כללים למדהו הקב"ה למשה - אלו דרכי הדרשות - שכל מדה מלמדת לאין חקר

מהרז"ו¹ מוילנא על שמות רבה פרשה מאו

10. ומה שלא שמעו מן הנביא ע"ה יש בסעיפיו משא ומתן, ונלמד בו הדין בדרכי העיון בשלש עשרה המדות שניתנו לו בסיני

הקדמת הרמב"ם למשנה

11. כי כמו שהוא כחכמת הטבע שהאדם בשכלו ותבונתו מוציא חדשות מן היסודות הישנות, כן הוא בחכמת תורתנו הקדושה. כי אם שמוע ביטן תשמעו בחדש אמרו חז"ל², וכונתם שמן התורה הישנה המצוי בידנו, המתיגע בה וממית עצמה עליה, יוכל להוציא חדש שלא היה עוד לעולמים. ובבחינה זו אמרו חז"ל שהקב"ה הראה למשה כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש. כי בכח היה מונח בתורה כל מה שהיה עתיד להתחדש בכל דור ודור

הקמה לספר דור רביעי³

- What does it mean that Torah was given 'in potential'?

12. כבר בארנו בפתיחת חבורנו בפרוש המשנה (בריש ההקד) שרוב דיני התורה יוצאו בשלש מדות שהתורה נדרשת בהן וכשהיה זה כן הנה לא כל מה שנמצא החכמים שהוציאו בהקש משלש עשרה מדות נאמר שהוא נאמר למשה ...

רמב"ם ספר המצות שורש שני

13. דברים שלא נגלו למשה נגלו לר"ע וחביריו

במדבר רבה פרשת חקת פרשה יט סימן ו

14. אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שעלה משה למרום, מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות. אמר לפניו: רבש"ע, מי מעכב על ידך? אמר לו: אדם אחד יש שעתידי להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו, שעתידי לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות. אמר לפניו: רבש"ע, הראהו לי, אמר לו: חזור לאחורך. הלך וישב בסוף שמונה שורות, ולא היה יודע מה הן אומרים, תשש כחו; כיון שהגיע לדבר אחד, אמרו לו תלמידיו: רבי, מנין לך? אמר להן: הלכה למשה מסיני, נתיישבה דעתו. חזר ובא לפני הקב"ה, אמר לפניו: רבונו של עולם, יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה ע"י? אמר לו: שתוק, כך עלה במחשבה לפני

מנחות כט:

- What was Moshe missing? Did he not understand the specific details or, rather, did he know the details but just lacked the information as to how to connect them to the verses?

15. אך הענין שבכל מקום שנאמר 'הלכה למשה מסיני' אין הפירוש שנמסר לו למשה ההלכות. דהלכות נאמר רק על תורה שבעל פה שלא נכתב רק שנמסר למשה הכח לדרשו בפלפולו מן התורה ולהמציא ההלכות

ספר פרי צדיק פרשת כי תצא - אות טו

- Was Rabbinic law commanded by God? How do we say וציונו on a Rabbinic mitzvah?⁴

1. Rav Zev Wolf Einhorn of Vilna (d. 1862) - classic perush on the Midrash Rabba printed in the standard edition

2. ע' רש"י דברים יא:ג

3. R' Moshe Glasner (1856-1924) (*great-grandson of the Chatam Sofer*)

4. Note - there will iy'H be more shiurim on this specific issue

16. שכיון שנאמר למשה בסיני שיקבלו עליהם ישראל מצות ב'ד הגדול ובאו הם ותקנו את אלו, כבר נאמרו כולם למשה בסיני. אין הפרש ביניהם באמירת סיני אלא שזה בפרט וזה בכלל
רמב"ן אל ספר המצות, שורש ראשון, ס' ז'

D] Resolution 2: Moshe did not transmit all the Torah that he received

17. א"ר יצחק כתיב - (דב' ד"ד) ואותי צוה ה. אותי, ו-אותי? נאמר לי דברים שנאמר לכם ונאמר לי דברים שנאמר ביני לבין עצמי
תלמוד ירושלמי מסכת עבודה זרה פרק ב ה"ז

18. מלמד שהראהו הקדוש ברוך הוא למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, ומה שהסופרים עתידין לחדש...
מגילה יט:

19. ... אמרו שהראהו. וזה בדרך ראייה בלבד לא בדרך מסירה כאדם המראה דבר לחבירו לראותו ואינו נותנו לו ...
הקדמה לתוספות יום טוב על המשנה

E] So which parts of Torah Shebeal Peh DID Moshe receive at Sinai!?

- Halachic detail

20. דע כי כל מצוה שנתן הקב"ה למשה רבינו ע"ה נתנה לו בפרושה. היה אומר לו מצוה ואחר כך אומר לו פרושה וענינה
רמב"ם הקדמה לפ' המשנה

21. וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמַע לְפָנֶיהֶם: (רש"י - אמר לו הקב"ה למשה לא תעלה על דעתך לומר אשנה להם הפרק וההלכה צ' או ג' פעמים עד שתהא סדורה צפויים כמשנתה, ואיני מטריח עליהם להבינם טעמי הדבר ופירושו, לכך נאמר אשר תשים לפניכם, כשלחן הערוך ומוכן לכול לפני האדם):
שמות כא: ורש"י

22. כל המצות שניתנו לו למשה בסיני בפירושן ניתנו. שנאמר ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה. תורה זו תורה שבכתב. והמצוה זו פירושה. וצונו לעשות התורה על פי המצוה. ומצוה זו היא הנקראת תורה שבעל פה
הקדמה ליד החזקה לרמב"ם

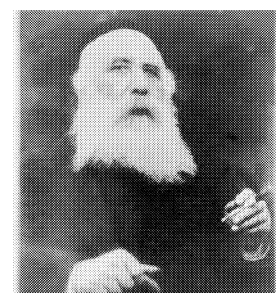
- Klalim
- 'Global' Nevuah

F] Which parts of Torah Shebeal Peh did Moshe NOT receive at Sinai!?

- All of the derashot which link the halachot with the pesukim
- Halachot derived later through 'drash' and 'sevara' (?) (to be discussed in later classes)
- Rabbinic legislation (which came later - also to be discussed)

Who's who?

Rambam	12C Spain/N. Africa
Ramban	13C Spain
Sefer HaIkarim	Rav Yosef Albo - 15C Spain
Tosefot Yom Tov	Rav Yom Tov Lipman Heller - 17C Poland
Maharzu	Rav Zev Wolf Einhorn - 19C Lithuania
Pri Tzadik	Rav Zadok ha-Kohen Rabinowitz - 19C Poland

R. Moshe S. Glasner

